

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 238/2015-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], všetci bytom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Dominikou Horváthovou, Jašíkova 2, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006, za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré im je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 900,48 € (slovom deväťsto eur a štyridsaťosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Dominiky Horváthovej, Jašíkova 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], všetci bytom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej

len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Dominikou Horváthovou, Jašíkova 2, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovatelia sú účastníkmi konania o náhradu škody vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 231/2006 v procesnom postavení navrhovateľov. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 13. novembra 2006.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem prehľadu procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní uvádzajú:

„V predmetnom konaní sa jedná predovšetkým o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalej rodiny [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel následkom nehody zavinenej odporcom. Navrhovateľmi sú manželka, deti a príbuzná zosnulého.

Z podaní právneho zástupcu odporcu a aj z výpovedí svedkov na pojednávaní (manželky a dcéry odporcu) vyplýva, že zdravotný stav odporcu nie je dobrý. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa viaže priamo na osobu odporcu a neprechádza na právnych nástupcov odporcu v prípade jeho smrti. Ak by došlo k takejto situácii, nárok pozostalých po [REDAKOVANÉ], ktorého sa domáhajú od 13. 11. 2006 by zanikol, k čomu by výrazne prispela nečinnosť súdu v konaní...“

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uvádzajú:

„Celkovú dobu konania 7 a pol roka, považujeme za neprimerane dlhú, najmä z toho dôvodu, že nepovažujeme vec za právne zložitú. Takto dlhú dobu konania nemožno považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Porušovanie základných ústavných práv sťažovateľov navodzuje stav právnej neistoty, nepriaznivo vplýva aj na ich psychický stav. Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovatelia považujú za spravodlivé, aby za účelom zmiernenia ich nemajetkovej ujmy boli odškodnení formou finančného zadosťučinenia vo výške 8.000,- € jednotlivo, ktorého výšku považujeme za obvykle priznávanú Európskym súdom pre ľudské práva a Ústavným súdom SR pre obdobné porušenie základných ústavných práv a súčasne za zodpovedajúcu rozsahu ujmy spôsobenej sťažovateľom...

Taktiež zdôrazňujeme, že smrť ██████████ znamenala pre rodinu pozostalých (navrhovateľov) stratu živiteľa rodiny, čo bol značný zásah nielen do osobnostnej ale aj majetkovej sféry navrhovateľov, z ktorých deti nebohého boli v čase jeho smrti študentmi a najmladšia dcéra bola maloletá a školopovinná.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov v 1. až 6. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavou Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/231/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C/231/2006 konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi v 1. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, sťažovateľovi v 2. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, sťažovateľovi v 3. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, sťažovateľovi v 4. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, sťažovateľovi v 5. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, sťažovateľovi v 6. rade sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...

4. Okresný súd Bratislava II je povinný nahradiť sťažovateľom v 1. až 6. rade trovy konania a právneho zastúpenia vo výške 5.894,76 € k rukám právneho zástupcu sťažovateľov... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagovala podpredsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 2133/2014 zo 16. októbra 2014, ktorá okrem prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní uvádza:

„Po oboznámení sa s obsahom predmetnej sťažnosti, ako i obsahom súdneho spisu uvádzam, že vo veci boli zistené prieťahy a to v dvoch časových obdobiach, konkrétne v období od 21. 01. 2009 (pojednávanie odročené na neurčito) do 19. 08. 2009, kedy bol stanovený nový termín pojednávania a v období od 08. 02. 2011 (úhrada súdneho poplatku za odvolanie) do 18. 07. 2011, kedy bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu. Následne súd v prejednávanej veci konal a úkony vykonával v primeraných časových intervaloch.“

Uznesením č. k. II. ÚS 238/2015-27 zo 16. apríla 2015 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 2060/2015 z 3. septembra 2015 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia podpredsedníčky a predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 2133/2014 zo 16. októbra 2014 a sp. zn. Spr 2060/2015 z 3. septembra 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľov v podaní doručenom ústavnému súdu 2. októbra 2015 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k vyjadreniam podpredsedníčky a predsedníčky okresného súdu okrem iného uviedla:

„V danom prípade súdne konanie trvá takmer 9 rokov. Už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia ho možno považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 Ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Takáto zdlhavosť konania v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.

Dovoľujem si opätovne zdôrazniť aj ten fakt, že celé konanie má v dôsledku straty blízkej osoby po psychickej stránke nesmierne zaťažujúci dopad na sťažovateľov.

Prieťahy, ktoré v konaní boli spôsobené však nevidíme len v deklarovanej - ničím neospravedlnenej - nečinnosti súdu, ale aj v prílišnej benevolencii voči konaniu protistrany, keď sa súd od roku 2013 nedokázal vysporiadať s otázkou neprípustnosti vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcu. Následkom zdlhavých, niekoľkokrát opravovaných uznesení je dnes spis predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu, aj keď je zrejmé, že ide len o šikanóznny úkon zo strany odporcu, účelom ktorého je oddialenie rozhodnutia vo veci samej. Vzhľadom na preťaženosť Najvyššieho súdu nie je pravdepodobné, že súd rozhodol do konca tohto roka.“

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľov a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd zisťoval skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu a z písomného vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu, ktorá v rámci podrobného prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní uviedla:

- „13. 11. 2006 - doručená žaloba o náhradu škody spôsobenej na zdraví*
- 15. 01. 2006 - výzvy navrhovateľom na úhradu SP za návrh*
- 15. 03. 2007 - žiadosť navrhovateľov o oslobodenie od SP*
- 22. 05. 2007 - výzva na zdokladovanie pomerov účastníkov; preverovanie pomerov účastníkov*
- 03. 08. 2007 - výzva navrhovateľovi v 6. rade - za účelom podpisu návrhu*
- 09. 08. 2007 - lustrácia držiteľov motorových vozidiel z dopravného inšpektorátu*
- 15. 08. 2007 - správa z katastra nehnuteľnosti, predloženie listov vlastníctva navrhovateľov*
- 30. 08. 2007 - návrh na vydanie predbežného opatrenia*
- 31. 08. 2007 - výzva na kataster na predloženie výpisu z LV*
- 06. 09. 2007 - oprava návrhu na vydanie predbežného opatrenia*
- 14. 09. 2007 - uznesenie, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie*
- 08. 10. 2007 - odvolanie odporcu voči nariadenému predbežnému opatreniu*
- 24. 10. 2007 - vyjadrenie navrhovateľov k odvolaniu odporcu*
- 05. 11. 2007 - spis predložený na KS BA*
- 30. 04. 2007 - uznesenie KS - potvrdené rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie*
- 14. 05. 2008 - spis doručený na okresný súd*
- 16. 05. 2008 - doručovanie rozhodnutia KS účastníkom*
- 26. 05. 2008 - právoplatnosť rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia*
- 24. 09. 2008 - stanovený T na 21. 01. 2009*

21. 01. 2008 - z dôvodu PN sudcu odročené na neurčito
19. 08. 2009 - stanovený T 30. 09. 2009
30. 09. 2009 - odročené na T 19. 10. 2009 z dôvodu zmeny petitu a čiastočného späťvzatia
05. 10. 2009 - návrh navrhovateľov na zmenu petitu a čiastočné späťvzatie žaloby
07. 10. 2009 - uznesenie o pripustení zmeny petitu 19. 10. 2009 - výsluch účastníkov, odročené na ďalší T 14. 12. 2009
27. 10. 2009 - výzva na oznámenie, či spoločnosť A [REDACTED] vstupuje do konania na strane odporcu
12. 11. 2009 - vyjadrenie spoločnosti A [REDACTED]
12. 11. 2009 - uznesenie o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka
14. 12. 2009 - výsluch účastníkov, vedľajšieho účastníka, odročené na ďalší T 15. 03. 2010
30. 12. 2009 - doloženie dokladov k čiastočnému späťvzatiu
15. 03. 2009 - výsluch účastníkov, vyhlásenie uznesenia o čiastočnom späťvzati žaloby, uznesenie o pripustení zmeny petitu, nový T 26. 05. 2010
18. 03. 2010 - vyjadrenie navrhovateľov
26. 05. 2010 - výsluch účastníkov, uznesenie o pripustení zmeny petitu, nový T 25. 06. 2010
25. 06. 2010 - vyhlásený rozsudok
13. 08. 2010 - odvolanie odporcu voči rozsudku
11. 01. 2010 - výzva navrhovateľom na vyjadrenie k odvolaniu, výzva na úhradu SP za podané odvolanie
17. 02. 2011 - vyjadrenie navrhovateľov k odvolaniu
08. 02. 2011 - úhrada SP za odvolanie
15. 07. 2011 - spis predložený KS BA
29. 11. 2011 - uznesenie KS BA, ktorým bol rozsudok súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie
15. 01. 2013 - spis doručený na okresný súd 17. 01. 2013 - doručovanie rozhodnutia KS BA účastníkom

19. 01. 2013-stanovený T 24. 05. 2013

24. 05. 2013 - výsluch účastníkov, stanovený ďalší T 02. 10. 2013

02. 10. 2013 - výsluch svedkov, stanovený ďalší T 18. 12. 2013

17. 12. 2013 - návrh navrhovateľov na vstup účastníka na strane odporcu do konania

18. 12. 2013 - výsluch účastníkov, nový T 10. 03. 2014

06. 03. 2013 - uznesenie, ktorým bol návrh odporcu na pristúpenie účastníka na strane odporcu zamietnutý

10. 03. 2014 - odročené na ďalší T 02. 04. 2014

12. 03. 2014 - opravné uznesenie - oprava záhlavia rozsudku

25. 03. 2014 - opravné uznesenie - oprava opravného uznesenia (oprava záhlavia uznesenia a nie rozsudku)

26. 03. 2014 - odvolenie odporcu voči uzneseniu, ktorým bol návrh odporcu na vstup účastníka na strane odporcu zamietnutý

02. 04. 2014 - pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu predloženia spisu na KS

08. 04. 2014 - opravné uznesenie a jeho doručovanie účastníkom konania

04. 08. 2014 - spis predložený Krajskému súdu v Bratislave.“

Ústavný súd zo spisu sp. zn. 14 C 231/2006 zistil, že prehľad úkonov okresného súdu obsiahnutý v písomnom vyjadrení jeho podpredsedníčky zodpovedá obsahu spisu, a preto ho považoval za relevantný podklad pre svoje rozhodovanie. Navyše bolo zistené, že:

- 28. októbra 2014 odporca doplnil svoje odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktorým zamietol návrh odporcu na vstup účastníka do konania na strane odporcu,

- 30. októbra 2014 Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 9 Co 494/2014 odvolanie odporcu odmietol,

- 24. novembra 2014 bol spis vrátený okresnému súdu,

- 10. decembra 2014 okresný súd doručoval rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania,

- 16. januára 2015 podal odporca dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 9 Co 494/2014 z 30. októbra 2014,

- 5. februára 2015 okresný súd zaslal dovolanie odporcu na vyjadrenie protistrane,
- 16. februára 2015 bol spis predložený dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa

rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a ods. 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. V súvislosti s posudzovaním zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o náhrade škody, ktorú mal sťažovateľom spôsobiť odporca prevádzkovou činnosťou. Ústavný súd nepovažuje posudzovanú vec za právne zložitú, pretože takéto spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov. Z predloženého vyjadrenia podpredsedníčky a spisu okresného súdu nevyplýva ani skutková zložitosť napadnutého konania, preto ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorú by bolo potrebné pripísať na farchu sťažovateľov, ktorí sú účastníkmi konania, v súvislosti s prieťahmi v tomto konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 14 C 231/2006 vyplýva, že v doterajšom priebehu namietaného konania sa vyskytli obdobia krátkodobej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (od 21. januára 2009 do 7. októbra 2009, od 11. januára 2011 do 15. júla 2011), avšak konanie ako celok je podľa názoru ústavného súdu poznačené najmä neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou. Nesústredenosť a nedôslednosť postupu okresného súdu spočíva v tom, že rozsudok vo veci samej sp. zn. 14 C 231/2006 z 25. júna 2010 Krajský súd

v Bratislave uznesením sp. zn. 2 Co 271/2011 z 29. novembra 2012 v odvolacom konaní zrušil z dôvodu, že účastníkovi konania sa postupom súdu prvého stupňa odňala možnosť konať pred súdom [§ 221 ods. 1 písm. f) OSP], a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ako aj v tom, že viaceré rozhodnutia okresného súdu boli poznamenané chybami, ktoré bolo potrebné opakovane odstraňovať opravnými uzneseniami. Takýto postup nesmeruje efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Zohľadňujúc doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania (takmer deväť rokov), predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľov, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené tak neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 231/2006 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € pre každého z nich z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na charakter neefektívnej činnosti okresného súdu, berúc do úvahy i obdobia jeho neodôvodnenej nečinnosti, doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľov dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia každému v sume po 4 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou

JUDr. Dominikou Horváthovou, Jašíkova 2, Bratislava. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Každému zo sťažovateľov priznal za každý úkon vykonaný v roku 2014 sumu 134 €, čo po znížení o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky predstavuje sumu 804 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony pri šiestich sťažovateľoch vykonané v roku 2014 po 8,04 €, čo spolu predstavuje sumu 900,48 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2015